

Mogelijkheden om het debat in de Eerste Kamer te beïnvloeden, om de stemming uit te stellen, en om de wet te wijzigen

Schriftelijke vragen

Eerste Kamerleden hebben het recht schriftelijke vragen te stellen aan leden van de regering. Deze vragen worden via de Voorzitter van de Eerste Kamer gesteld. De vragen worden met het door de regering gegeven antwoord gepubliceerd als Aangangsel van de Handelingen. Deze Aangangselen zijn beschikbaar vanaf Prinsjesdag 1998.

Novelle

Een novelle is een wetsvoorstel dat dient ter verbetering of aanvulling van een wetsvoorstel dat reeds bij de Eerste Kamer ahangig is of al wel is aangenomen, maar nog niet van kracht is geworden.

De Eerste Kamer stelt de plenaire behandeling uit of schorst deze tot de novelle door de Tweede Kamer is aanvaard.

Na aanvaarding verschijnen het oorspronkelijke wetsvoorstel en de novelle gelijktijdig in het Staatsblad; de met de novelle beoogde wijziging wordt direct ingevoegd.

De Eerste Kamer kan eventueel ook het te wijzigen wetsvoorstel aanvaarden met de toezegging dat aanpassing (later) door middel van een novelle zal plaatsvinden.

Novellen waren aanvankelijk vooral bedoeld om technische gebreken in een wetsvoorstel na de behandeling in de Tweede Kamer te herstellen.

De laatste jaren worden soms ook politieke bezwaren van de Eerste Kamer ondervangen door een novelle. De novelle wordt dan min of meer afgedwongen, al ligt de formele beslissing om een novelle in te dienen bij de regering.

Het gebruik van inhoudelijke novellen is sinds de jaren toegenomen.

Novellen, overzicht

Het gebruik van [novellen](#) is sinds de jaren tachtig sterk toegenomen.

Er kan een onderscheid gemaakt worden tussen inhoudelijke en niet-inhoudelijke novellen. Met een inhoudelijke novelle verandert de regering een wetsvoorstel omdat in de Eerste Kamer bezwaren bestaan tegen een bepaald onderdeel.

Een niet-inhoudelijke novelle wijzigt een wetsvoorstel omdat er bijvoorbeeld een fout in stond of omdat een genoemde datum inmiddels achterhaald is.

[novelles vanaf 1963](#)

[inhoudelijke novelles](#)

[niet-inhoudelijke novelles](#)

Toezeggingen

Tijdens de schriftelijke en/of mondelinge behandeling van onder meer een wetsvoorstel kunnen door de Regering toezeggingen worden gedaan waardoor de Kamer goedkeuring van het wetsvoorstel verantwoord acht. Een toezegging kan diverse aandachtspunten betreffen. Voorbeelden hiervan zijn de interpretatie van een wetsvoorstel en de evaluatie van een wet op punten van uitvoerbaarheid of handhaafbaarheid. De toezeggingen zijn terug te vinden in de officiële publicaties Handelingen en Kamerstukken.

De sinds juni 2003 gedane toezeggingen zijn ook op internet toegankelijk. Toezeggingen worden in onderstaand overzicht opgenomen nadat de officiële publicatie beschikbaar is. Tot die tijd is de tekst van een toezegging in een van de word-documenten bij het betreffende wetsvoorstel of in het [verslag](#) van de plenaire vergadering te vinden.

[Overzicht van toezeggingen Eerste Kamer](#)

Moties

In moties worden meningen en verzoeken van de Tweede of Eerste Kamer vastgelegd. Over moties wordt gestemd. Pas als de Kamermeerderheid vóór stemt, heeft een motie politieke betekenis.

Bewindslieden zijn overigens niet verplicht een aangenomen motie uit te voeren. Jaarlijks wordt in de begroting gerapporteerd wat er met de aangenomen moties is gebeurd.

Ieder Kamerlid kan in de plenaire vergadering een motie indienen over een onderwerp dat aan de orde is. Om in behandeling te komen moet zij door ten minste vier andere leden worden ondersteund.

Op grond van artikel 93, derde lid, van het [Reglement van Orde](#) van de Eerste Kamer worden aangehouden moties geacht te zijn vervallen zes maanden na het besluit tot aanhouden. Recessen worden hierbij niet meegerekend. De Kamer kan de vervaltermijn verlengen. Dit artikel geldt sinds 12 december 2017. De tekst van een motie komt in de Handelingen en verschijnt ook als afzonderlijk Kamerstuk. Onderkant formulier